

1944
1989

DE ANI DE IMPLINIRI TEATRALE

— Repere pentru un posibil dicționar —

TEODOR (TODY) CONSTANTINESCU

— 1920-1984 —

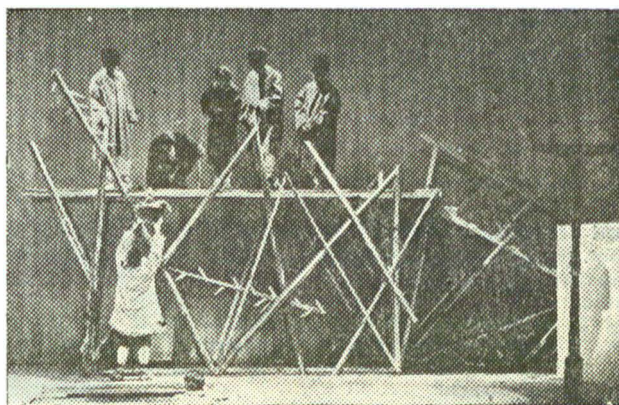

Scenograf, absolvent al Institutului de arte plastice „N. Grigorescu“ (1952). Activează — scurte perioade — în cadrul Teatrului Național și Teatrului Giulești din capitală. Colaborările sale cu diferite scene au fost numeroase, cu rezultate artistice deseori remarcate, provocând controverse fertile în concluzii profesionale, dar și — nu o dată — aprecieri contradictorii, determinate de prejudecățile sau de pozițiile dogmatice ale vremii.

Numele său este prezent pe afișul unor spectacole memorabile, între care: **Domnișoara Nastasia** de G. M. Zamfirescu (T. Giulești, 1956); **Importanța de a fi onest (Bunbury)** de O. Wilde (Bacău, 1957); **Tudor din Vladimiri** de Mihnea Gheorghiu (T. Național Craiova, 1957); **Hamlet** de Shakespeare (T. Național Craiova, 1958);

Ciocirtia de J. Anouilh (Oradea, 1958); **Dol pe un balansoar** de W. Gibson (T. Mic, 1964); **Jocul ielelor** de Camil Petrescu (T. Mic, 1965); **Baltagul**, după M. Sadoveanu (T. Mic, 1968); **Măsură pentru măsură** de Shakespeare (Arad, 1971); **Trei surori** de Cehov (Satu Mare, 1975). Multe din proiectele sale scenografice au rămas nerealizate (**Furtuna**, **Regele Lear** și **Henric al IV-lea** de Shakespeare, **Matca** și **Paracliserul** de M. Sorescu ș.a.).

A practicat și pictura de șevalet, acuarela (portrete, peisaje), pictură murală, sculptura, grafica (portretele unor oameni de teatru).

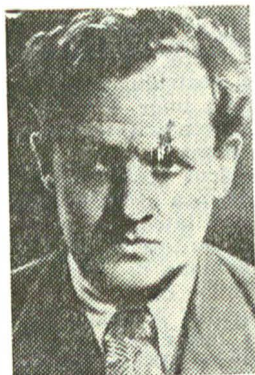
Decorul la Baltagul după Mihail Sadoveanu (Teatrul Mic, 1968): un exemplu de expresivitate realizată prin esențializare

T. C. s-a impus cu controversatul decor pentru **Domnișoara Nastasia**, considerat totuși, pînă la urmă, „un model de tratare picturală”, cu calități care „nu sînt prea dese în teatrul nostru” (P. Comarnescu). „Decorativizarea”, pentru care va opta consecvent (refuzînd ceea ce numește „decorarea” spațiului scenic), se obține după o atență documentare, este fondată pe o multiformă cultură, pentru ca, în faza căutărilor finale și a elaborării specifice, tot ce aparține informației iconografice să se „sublimeze” (după o exactă apreciere a lui D. Solomon), să se „epureze” în cîteva linii de forță, în cîteva traiectorii compoziționale fundamentale — evidențiate, uneori, de modul de dispunere și asamblare a practicabilelor —, în cîteva culori, aplicate pe mari suprafețe, cu o rezonanță afectivă prestabilită, fixînd un „climat” cromatic, emoțional ori psihologic. Rezolvată în epure decorative, căutînd definitoriul ușor lizibil, scenografia sa se precizează tot mai mult ca una „semantică”, de implicare multiplă (Crin Teodorescu, susținînd „cotidianul” dar și neobișnuitul, „firescul”, dar și imaginarul unor acțiuni fizice sau „ritualizarea” narației scenice, totdeauna cu sesizabil substrat metaforic. T. C. se pronunță pentru o „volumetrie semnificativă”, în care sensul organizării spațiale, semnificația culorilor și elementelor figurative — emblematice, exponențiale, reprezentative — se descoperă progresiv, în evoluția spectacolului. Prețuînd — așa cum a scris — „intuiția topologică și dematerializarea elementelor scenice”, decoriurile sale au fost preocupate constant să esențializeze existențe dramatice.

Ion CAZABAN

VICTOR ION POPA

— 1895 - 1946 —

Romancier, nuvelist, dramaturg și poet, traducător și publicist, grafician și caricaturist, sociolog și arhitect-constructor, eminent pedagog și om de teatru complet, prezență marcantă a vieții cultural-artistice interbelice. Debutază, ca director de scenă, cu **Micul Eyolf** de Henrik Ibsen (premiera : 18 oct. 1924), la Teatrul Popular din București, unde reușește ca, în decursul unei stagiuni (1925—1926), să ridice nivelul artistic al acestui teatru și să organizeze, pentru prima oară la noi, reprezentații permanente pentru copii, cu texte adecvate, interpretate de actori profesioniști. După o scurtă trecere pe la Teatrul Național din Craiova (**Henric al IV-lea și Așa e, dacă vi se pare** de L. Pirandello, **Un erou de N. Kirilșescu**, **Morco-**

veață de Jules Renard, **Școala femeilor de Molière** ș.a. — stagiunea 1926—1927), este numit director de scenă al Teatrului Național din Cernăuți (1 ian. 1927), iar de la 22 oct. 1927 devine conducătorul acestei instituții. Îndrumînd un ansamblu de actori tineri (Jules Cazaban, Gr. Vasiliu-Birlic, Tudor Călin, Ovid Brădescu, Nicolae Sireteanu, Silvia Fulda, N.N. Matei ș.a.), promovează un repertoriu de calitate în montări realist-poetice, cu influențe ale curentelor artistice din epocă, atent adecvate la datele spiritualității noastre. Cîteva spectacole reprezentative din perioada cernăuțeană (1928—1929) : **Daria** de Lucian Blaga, **Învierea**, dramatizare după romanul lui Lev Tolstoi, **Pygmalion** și **Androcle** și **leul** de G. B. Shaw, **Amfora** de L. Pirandello, **Unchiul Vanea** de A. P. Cehov, **Colportaj** de Georg Kaiser, **O noapte furtunoasă** și **Conul Leonida** față cu reacțiunea de I. L. Caragiale, **Răzvan și Vidra** de B. P. Hasdeu, **Neamul Șoimăreștilor** de M. Sadoveanu și **M. Sorbul**, **Omul cu mîrtoaga** de G. Ciprian, **Azlul**